

۲۰۱۸/۱۲/۱۰

دوکتور محمد ظاهر عزیز

اعلامیه جهانی حقوق بشر

(هموطنان محترم، امروز ده دسامبر، روز بین المللی حقوق بشر است. اعلامیه جهانی حقوق بشر به تاریخ ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ بعد از پذیرش نهایی متن کامل آن در پاریس، از طرف مجمع عمومی ملل متحد تصویب گردید و ده دسامبر مقام روز بین المللی حقوق بشر را اختیار نمود. این اعلامیه آئینه آرمان مشترکی است که برای همه انسان ها یک سان و مساویانه حکم می نماید. بنده به همه دوستداران حقوق انسانی با حرمت پیشنهاد می نمایم که متن کامل این اعلامیه را که اینک تقدیم می گردد، مطالعه نمایند.

ضمناً، در دو قسمت بعدی نوشته ها و همچنان از طریق صفحه سایت وزین آریانا افغانستان آنلاین، در موارد عملکرد و صورت حرمت و اجرای مفاد اعلامیه جهانی حقوق بشر در کشور ما، افغانستان و در سطح بین المللی، مطالبی به حضور شما به عرض خواهد رسید.)

اعلامیه جهانی حقوق بشر یک پیمان بین المللی است که در مجمع عمومی سازمان ملل متحد در تاریخ ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ در پاریس به تصویب رسیده است. این اعلامیه نتیجه مستقیم جنگ جهانی دوم بوده و برای اولین بار حقوقی را که تمام انسان ها مستحق آن هستند، به صورت جهانی بیان می دارد. در نتیجه حقوق بشر به حقوقی گفته می شود که همگان در همه زمان ها و مکان ها از آن برخوردارند.

اعلامیه حقوق بشر شامل سی ماده است که به تشریح دیدگاه سازمان ملل متحد در مورد حقوق بشر می پردازد. مفاد این اعلامیه، حقوق بنیادی مدنی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، و اجتماعی ای را که تمامی انسان ها در هر کشوری باید از آن برخوردار باشند، مشخص کرده است. لایحه جهانی حقوق بشر، از اعلامیه جهانی حقوق بشر، میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و دو پروتوکول انتخابی آن تشکیل شده است.

در سال ۱۹۶۶ مجمع عمومی دو لایحه جزئی تر مذکور را به تصویب رساند. در سال ۱۹۷۶ هنگامی که لایحه جهانی حقوق بشر توسط تعداد کافی از کشور ها مورد تأیید قرار گرفت، به حقوق بین الملل تبدیل شد.

مفاد این اعلامیه از نظر بسیاری از محققین الزام آور بوده و از اعتبار حقوق بین الملل برخوردارست، زیرا به صورت گسترده ای از طرف کشور ها پذیرفته شده و برای سنجش رفتار کشور ها به کار می رود. کشور های تازه استقلال یافته زیادی به مفاد اعلامیه جهانی حقوق بشر استناد کرده و آن را در قوانین بنیادی یا قانون اساسی خود گنجانده اند.

محتویات اعلامیه جهانی حقوق بشر:

ساختار و محتوا:

اعلامیه شامل مقدمه و سی ماده است:

- مقدمه، دلایل تاریخی و اجتماعی را که منجر به نیاز برای نوشتن یک اعلامیه بود، مطرح می کند.
  - مواد ۱ و ۲ پایه اصلی مفاهیم کرامت، آزادی، برابری و برادری را بنا می کنند.
  - مواد ۳ تا ۱۱ به حقوق فردی دیگر مانند حق زندگی و منع غلامی می پردازند.
  - مواد ۶ تا ۱۱ به اساس قانونی حقوق بشر تسهیلاتی برای دفاع در زمان نقض قوانین، اشاره می کنند.
  - مواد ۱۲ تا ۱۷ به حقوق فردی در جامعه می پردازند (از جمله مواردی مانند حق آزادی سفر- حرکت).
  - مواد ۱۸ تا ۲۱ به آزادی های سیاسی، عمومی و روانی از جمله آزادی اندیشه، نظر، دین، وجدان، سخن و آزادی انجمن می پردازند.
  - مواد ۲۲ تا ۲۷ بر حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی افراد از جمله حق داشتن صحت تأکید می کنند.
  - مواد ۲۸ تا ۳۰ نیز بر روش استفاده از قوانین اعلام شده و همچنین مواردی که قابل اجرا نیستند، می پردازند.
- این اعلامیه بر حقوق افراد در جامعه تأکید دارد و اعلام می دارد که نباید از این مواد به شکلی استفاده شود که با اهداف ملل متحد در تضاد باشد.

تاریخچه:

مجمع عمومی سازمان ملل متحد، سه سال بعد از تأسیس سازمان ملل متحد، اعلامیه جهانی حقوق بشر را تصویب کرد و اعلامیه جهانی حقوق بشر، که هدف آن برقراری تضمین حقوق و آزادی های برابر برای همه مردم بود در

۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ به تصویب رسید، روزی که در سراسر جهان به عنوان **روز بین المللی حقوق بشر** گرامی داشته میشود.

ریشه ها:

اعلامیه جهانی حقوق بشر مصوبه ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ میلادی دستاوردی است که بعد از جنگ جهانی دوم شکل گرفت. آزادی هایی که در اعلامیه جهانی حقوق بشر مطرح هستند، توسط رئیس جمهور ایالات متحده آمریکا، **فرانکلین روزولت**، در جنوری ۱۹۴۱، یعنی هفت سال قبل از تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر، در کنگره آمریکا مطرح شده بودند. روزولت به اتباع امریکایی و به تمامی جهانیان پیام و نوید چهار آزادی را برای آینده جهان بشری داده بود: **آزادی بیان**، **آزادی عقیده** و رهایی از هر نوع **ترس و فقر**. این چهار آزادی از یک سو هدف اول مورد حمله از طرف قدرتمندان هر دیکتاتوری و از سوی دیگر میزان ابتدایی نوع آزادی در یک کشور هستند. در جامعه ای که انسانها نتوانند به صورت آزاد افکار خود را بیان کنند و در آن مورد بنویسند، در جامعه ای که انسانها اجازه ندارند آزادانه به دین، یا فلسفه و جهان بینی یا به یک هدف سیاسی اعتقاد داشته باشند، در جامعه ای که مقامات کشور با هدف به وجود آوردن رعب و وحشت و ترس مردم را سرکوب می کنند و امنیت مردم را نابود می کنند و در جامعه ای که مقامات کشور نتوانند حد اقل رفاه زندگی را برای همه اتباع کشور خود فراهم کنند، ابتدایی ترین شرایط یک زندگی آزاد از بین برده شده است. به همین خاطر بود که **روزولت** بر این چهار مورد **آزادی** پافشاری می کرد.

در مقدمه این اعلامیه آمده که هدف این حقوق جدید بشری، تبلور- نشان دهنده آرمان مشترکی است که برای همه ملل این جهان است. در جمله اول این مقدمه به فاجعه اعمال وحشیانه ناسیونال سوسیالیسم آلمان اشاره شده و به اهمیت حقوق نوین بشری صحنه گذاشته می شود: «... از آنجا که شناسایی حیثیت ذاتی کلیه اعضای خانواده بشری و حقوق یکسان و انتقال ناپذیر آنان اساس آزادی و عدالت و صلح را در جهان تشکیل می دهد، عدم شناسایی و تحقیر حقوق بشر منتهی به اعمال وحشیانه ای گردیده است که روح بشریت را به عصیان واداشته؛ و ظهور دنیایی که در آن افراد بشر در بیان عقیده آزاد و از ترس و فقر فارغ باشند به عنوان بالا ترین آمل بشر اعلام شده است...»

در ماه اپریل ۱۹۴۵ ایالات متحده آمریکا همراه با چندین کشور دیگر، باقی دولت های جهان را برای تأسیس **سازمان ملل متحد** به **سافرانسیسکو** دعوت کردند. یک سال پیش از آن، یعنی در سال ۱۹۴۴ در واشینگتن، طرحی توسط کشورهای بزرگ غربی برای تأسیس یک سازمان بین المللی ریخته شده بود. قرار بر این بود که سازمان جدیدی به نام سازمان ملل متحد جایگزین **اتحادیه ملل** شود که در دهم جنوری ۱۹۲۰ تأسیس شده بود. متعاقباً سازمان ملل متحد در ۲۶ جون ۱۹۴۵ تأسیس شد. **مجمع عمومی سازمان ملل متحد** در ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ **قطننامه ۲۱۷**، یعنی اعلامیه جهانی حقوق بشر را در **پاریس** به تصویب رساند.

آنا الینر روزولت، یکی از مهمترین مؤلفین اعلامیه جهانی حقوق بشر، و رئیس **کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد** بود. او همسر سی و دومین رئیس جمهور ایالات متحده آمریکا، فرانکلین روزولت، نیز بود.

تصویب:

در روز ۱۰ دسامبر سال ۱۹۴۸ میلادی اعلامیه جهانی با ۴۸ رأی موافق، بدون رأی مخالف و ۸ رأی ممتنع به تصویب رسید. شوروی، جمهوری سوسیالیستی شوروی اوکراین، جمهوری سوسیالیستی بلاروس شوروی، جمهوری فدرال سوسیالیستی یوگسلاوی، جمهوری خلق پولند، چکسلواکی، عربستان سعودی و اتحادیه آفریقای جنوبی هشت نماینده‌ای بودند که رأی ممتنع دادند. هندوراس و یمن (که در آن دوره جزو کشورهای عضو بودند) در رأی گیری شرکت نکردند.

رأی ممتنع اتحادیه آفریقای جنوبی را می توان به دلیل نظام آپارتاید دانست، که عملکرد آن مستقیماً با تعدادی از مواد بیانیه در تناقض است. رأی ممتنع نماینده عربستان سعودی نیز به دلیل مخالفت با ۲ ماده از اعلامیه بود: ماده ۱۸ که به همگان «حق تغییر دین و باور» می دهد و ماده ۱۶ که در مورد «برابری حقوق در ازدواج» سخن می گوید. کشورهای زیر به اعلامیه رأی مثبت دادند:

افغانستان، ارژانتین، استرالیا، بلژیک، بولیوی، برازیل، میانمار، کانادا، چیلی، چین، کلمبیا، کاستاریکا، کوبا، دانمارک، جمهوری دومینیک، اکوادور، مصر، السالوادور، اتیوپی، فرانسه، یونان، گواتمالا، هایتی، ایسلند، هند، ایران، عراق، لبنان، لیبیا، لوکزامبورگ، مکزیک، هالند، نیوزیلند، نیکاراگوئه، ناروی، پاکستان، پاناما، پاراگوئه، پیرو، فیلیپین، سیام (تایلند امروزی)، سویدن، سوریه، ترکیه، انگلستان، ایالات متحده امریکا، اروگوئه، و ونزوئلا.

پروتکل‌های اختیاری:

میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی

اعلامیه جهانی حقوق بشر همراه با دو میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و حقوق مدنی و سیاسی مهم‌ترین اسناد بین‌المللی حقوق بشر را تشکیل می دهند. متن آن تا به حال به ۳۰۰ زبان مختلف ترجمه شده‌است.

متن اعلامیه جهانی حقوق بشر:

مقدمه:

از آنجا که بازشناسی حرمت ذاتی انسان و حقوق برابر و سلب ناپذیر تمامی اعضای خانواده بشری بنیان آزادی، عدالت و صلح در جهان است،

از آنجا که بی اعتنایی و تحقیر حقوق انسان به انجام کارهای وحشیانه انجامیده به طوری که وجدان آدمی را در رنج مبتلا نموده است، و پدید آمدن جهانی که در آن تمامی ابناء بشر از آزادی بیان و عقیده برخوردار باشند و از هراس و نیازمندی‌هایی یابند، به مثابه عالیترین آرزوی همگی انسان‌ها اعلام شده‌است،

از آنجا که ضروری است تا انسان، به عنوان آخرین راهکار، ناگزیر به بغاوت علیه ظلم و ستمکاری نباشد، به پاسداری حقوق بشر از راه حاکمیت قانون همت گمارد،

از آنجا که ضروری است تا روابط دوستانه بین ملتها گسترش یابد،

از آنجا که مردمان «ملل متحد» در «منشور»، تعهد خود به اساسی ترین حقوق انسانها، در حرمت و ارزش نهادن به شخص انسان را نشان داده و در حقوق برابر زن و مرد هم پیمان شده اند و مصمم به ارتقای توسعه اجتماعی و بهبود وضعیت زندگی در فضای آزاد ترند،

از آنجا که «ممالک عضو»، در همکاری با «ملل متحد»، خود را متعهد به دستیابی به سطح بالاتری از حرمت جهانی برای حقوق بشر و آزادی های زیر بنایی و دیده بانی آن کرده اند،

از آنجا که فهم مشترک از چنین حقوق و آزادی ها از اهم امور برای درک کامل چنین تعهدی است،

بنابراین، هم اکنون، «مجمع عمومی»،

این «اعلامیه جهانی حقوق بشر» را به عنوان یک سند مشترک و دستاورد تمامی ملل و ممالک اعلان می کند تا هر انسان و هر عضو جامعه با، به یاد آوری این «اعلامیه»، به جد و جهد در راه یاد گیری و آموزش آن در جهت ارتقای حرمت برای چنین حقوق و آزادی هایی بکوشد و برای اقدامات پیشرفته در سطح ملی و بین المللی تلاش کند تا [همواره] بازشناسی مؤثر و حراست جهانی [این حقوق] را چه در میان مردمان «ممالک عضو» و چه در میان مردمان قلمروهای تحت اداره آن ها [تحصیل و] تأمین نماید.

مواد اعلامیه:

ماده ۱

تمام ابنای بشر آزاد زاده شده و در حرمت و حقوق با هم برابرند. عقلانیت و وجدان به آن ها ارزانی شده و لازم است تا با یکدیگر عادلانه و برادرانه رفتار کنند.

ماده ۲

همه انسان ها بی هیچ تمایزی از هر طایفه ای که باشند، اعم از نژاد، رنگ، جنسیت، زبان، مذهب، عقاید سیاسی یا هر عقیده دیگری، وابستگی اجتماعی و ملی، [وضعیت] داری، [محل] تولد یا در هر جایگاهی که باشند، سزاوار تمامی حقوق و آزادی های مطرح در این «اعلامیه» اند. به علاوه، میان انسان ها بر اساس جایگاه سیاسی، قلمرو قضایی و وضعیت بین المللی مملکت یا سرزمینی که فرد به آن متعلق است، فارغ از اینکه سرزمین وی مستقل، تحت قیمومت، غیر خود مختار یا تحت هرگونه محدودیت در حق حاکمیت خود باشد، هیچ تمایزی وجود ندارد.

ماده ۳

هر فردی سزاوار و مستحق به زندگی، آزادی و امنیت فردی است.

ماده ۴

هیچ شخصی نباید در غلامی یا بندگی نگاه داشته شود: غلامی و داد و ستد غلامان از هر نوع و به هر شکلی، باید باز داشته شده و ممنوع شود.

ماده ۵

هیچ کس نباید مورد شکنجه یا بی رحمی و آزار، یا تحت مجازات غیرانسانی یا رفتاری قرار گیرد که منجر به تنزل مقام انسانی وی گردد.

ماده ۶

هر انسانی سزاوار و مستحق است تا همه جا در برابر قانون به عنوان یک شخص به رسمیت شناخته شود.

ماده ۷

همه در برابر قانون برابرند و همگان سزاوار آند تا بدون هیچ تبعیضی به طور برابر در پناه قانون باشند. همه انسان‌ها مستحق به پاسداری و حمایت در برابر هرگونه تبعیض که ناقض این «اعلامیه» است، می باشند. همه باید در برابر هر گونه عمل تحریک آمیزی که منجر به چنین تبعیضاتی شود، حفظ شوند.

ماده ۸

هر انسانی سزاوار و مستحق به دسترسی مؤثر به مراجع عدلی از طریق محاکم ذی صلاح ملی در برابر نقض حقوق اولیه‌ای است که قوانین اساسی یا قوانین عادی برای افراد تعیین شده و مورد اجراء قرار گرفته اند.

ماده ۹

هیچ احدی نباید مورد توقیف، حبس یا تبعید خودسرانه قرار گیرد.

ماده ۱۰

هر شخص با مساوات کامل حق دارد که دعوايش در محاکم مستقل و بی طرف، منصفانه و علنی رسیدگی شود و چنین محاکمی در باره حقوق و الزامات وی، یا هر اتهام جزایی که به او بسته شده باشد، تصمیم بگیرد.

ماده ۱۱

الف: هر شخصی که به جرم متهم شده باشد، بی گناه محسوب می شود تا هنگامی که در جریان محاکمه ای علنی که در آن تمام تضمین های لازم برای دفاع او تامین شده باشد، مجرم بودن وی به طور قانونی ثابت گردد.
ب: هیچ کس برای انجام دادن یا انجام ندادن عملی که در موقع ارتکاب آن، به موجب حقوق ملی یا بین المللی جرم شناخته نشده است، محکوم نخواهد شد. همچنین هیچ مجازاتی شدید تر از مجازاتی که در موقع ارتکاب جرم به آن تعلق می گرفت، در باره کسی اعمال نخواهد شد.

ماده ۱۲

نبايد در زندگي خصوصي، امور خانوادگي، اقامت گاه یا مکاتبات هیچ کس مداخله‌های خودسرانه صورت گیرد یا به شرافت و آبرو و شهرت کسی حمله شود. در برابر چنین مداخله‌ها و حمله‌هایی، داشتن حمایت از قانون، حق هر شخصی است.

ماده ۱۳

الف: هر شخصی حق دارد در داخل هر کشور آزادانه رفت و آمد کند و اقامتگاه خود را برگزیند.

ب: هر شخصی حق دارد هر کشوری، از جمله کشور خود را ترک کند یا به کشور خویش بازگردد.

ماده ۱۴

الف: در برابر شکنجه، تعقیب و آزار، هر شخصی حق درخواست پناهندگی و برخورداری از پناهندگی در کشورهای دیگر را دارد.

ب: در موردی که تعقیب واقعا در اثر جرم عمومی و غیرسیاسی یا در اثر اعمالی مخالف با هدفها و اصول ملل متحد باشد، نمی توان به این حق استناد کرد.

ماده ۱۵

الف: هر فردی حق دارد که تابعیتی داشته باشد.

ب: هیچ کس را نباید خودسرانه از تابعیت او، یا از حق تغییر تابعیت محروم کرد.

ماده ۱۶

الف: هر مرد و زن بالغی حق دارند بی هیچ محدودیتی از حیث نژاد، ملیت، یا دین با همدیگر ازدواج کنند و تشکیل خانواده بدهند. در تمام مدت زناشویی و هنگام انحلال آن، زن و شوهر در امور مربوط به ازدواج حقوق برابر دارند.

ب: ازدواج حتما باید با رضایت کامل و آزادانه زن و مرد صورت گیرد.

ج: خانواده رکن طبیعی و اساسی جامعه است و باید از حمایت جامعه و دولت مستفید شود.

ماده ۱۷

الف: هر شخصی به تنهایی یا به صورت جمعی حق مالکیت دارد.

ب: هیچ کس را نباید خودسرانه از حق مالکیت محروم کرد.

ماده ۱۸

هر شخصی حق دارد از آزادی اندیشه، وجدان و دین مستفید شود. این حق مستلزم آزادی تغییر دین یا اعتقاد و همچنین آزادی اظهار دین یا اعتقاد، در قالب آموزش دینی، عبادت‌ها و اجرای آیین‌ها و مراسم دینی به تنهایی یا به صورت جمعی، به طور خصوصی یا عمومی است.

ماده ۱۹

هر فردی حق آزادی عقیده و بیان دارد و این حق، مستلزم آن است که کسی از داشتن عقاید خود بیم و نگرانی نداشته باشد و در کسب و دریافت و انتشار اطلاعات و افکار، به تمام وسایل ممکن، و بدون ملاحظات مرزی، آزاد باشد.

ماده ۲۰

الف: هر شخصی حق دارد از آزادی تشکیل اجتماعات، مجامع و انجمن‌های مسالمت آمیز بهره مند گردد.

ب: هیچ کس را نباید به شرکت در هیچ اجتماعی مجبور کرد.

ماده ۲۱

الف: هر شخصی حق دارد که در اداره امور عمومی کشور خود، مستقیما یا به وساطت نمایندگانی که آزادانه انتخاب شده باشند، شرکت جوید.

ب: هر شخصی حق دارد با شرایط برابر به مشاغل عمومی کشور خود دست یابد.

ماده ۲۲

هر شخصی به عنوان عضو جامعه، حق امنیت اجتماعی دارد و مجاز است به کمک و مساعی ملی و همکاری بین المللی، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ضروری برای حفظ حیثیت و کرامت و رشد آزادانه شخصیت خود را، با توجه به تشکیلات و منابع هر کشور، به دست آورد.

ماده ۲۳

الف: هر شخصی حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه برگزیند، شرایط منصفانه و رضایت برای کار خواستار باشد و در برابر بیکاری حمایت شود.

ب: همه حق دارند که بی هیچ تبعیضی، در مقابل کار مساوی، مزد مساوی بگیرند.

ج: هر کسی که کار می کند حق دارد مزد منصفانه و رضایت بخشی دریافت دارد که زندگی او و خانواده اش را موافق حیثیت و کرامت انسانی تامین کند و در صورت لزوم با دیگر وسایل حمایت اجتماعی کامل شود.

هه: هر شخصی حق دارد که برای دفاع از منافع خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهد و یا به اتحادیه های موجود بپیوندد.

ماده ۲۴

هر شخصی حق استراحت، فراغت و تفریح دارد و به خصوص باید از محدودیت معقول ساعات کار و تعطیل ها و تعطیلات ادواری با دریافت حقوق بهره مند شود.

ماده ۲۵

الف: هر شخصی حق دارد که از سطح زندگی مناسب برای تامین سلامتی و رفاه خود و خانواده اش، به خصوص از حیث خوراک، پوشاک، مسکن، مراقبت های صحی و خدمات اجتماعی ضروری برخوردار شود. همچنین حق دارد که در مواقع بیکاری، مریضی، نقص عضو، بیوه گی، پیری یا در تمام موارد دیگری که به عللی مستقل از اراده خویش وسایل امرار معاشش را از دست داده باشد، از تامین اجتماعی بهره مند گردد.

ب: مادران و اطفال حق دارند که از کمک و مراقبت مخصوص برخوردار شوند. همه اطفال، اعم از آن که در پی ازدواج یا بی ازدواج زاده شده باشند، حق دارند که از حمایت اجتماعی یکسان بهره مند گردند.

ماده ۲۶

الف: هر شخصی حق دارد که از تعلیم و تربیت بهره مند شود. تعلیم و تربیه، و در حد اقل تعلیمات ابتدایی و اساسی، باید رایگان باشد. تعلیمات ابتدایی اجباری است. آموزش مسلکی و حرفه ای باید همگانی شود و دست یابی به تحصیلات عالی باید با تساوی کامل برای همه امکان پذیر باشد تا هرکس بتواند بنا به استعداد خود از آن بهره مند گردد.

ب: هدف تعلیم و تربیه باید پیشرفت و تعالی همه جانبه شخصیت انسان و تقویت رعایت حقوق بشر و آزادی های اساسی باشد. تعلیم و تربیه باید به توسعه حسن تفاهم، دیگر پذیری و دوستی میان تمام ملت ها و تمام گروه های نژادی یا دینی و نیز به گسترش فعالیت های ملل متحد در راه حفظ صلح کمک کند.

ج: پدر و مادر در انتخاب نوع تعلیم و تربیه برای فرزندان خود، بردیگران حق تقدم دارند.

ماده ۲۷

الف: هر شخصی حق دارد آزادانه در زندگی فرهنگی اجتماع، سهم و شریک گردد و از هنرها و به خصوص از پیشرفت علمی و فواید آن بهره مند شود.

ب: هرکس حق دارد از حمایت منافع معنوی و مادی آثار علمی، ادبی یا هنری خود برخوردار گردد.

ماده ۲۸

هر شخصی حق دارد خواستار برقراری نظمی در عرصه اجتماعی و بین المللی باشد که حقوق و آزادی های ذکر شده در این اعلامیه را، به تمامی تأمین و عملی سازد.

ماده ۲۹

الف: هر فردی فقط در برابر آن جامعه ای وظایفی برعهده دارد که رشد آزادانه و همه جانبه او را ممکن می سازد.
ب: هرکس در اعمال حقوق و بهره گیری از آزادی های خود فقط تابع محدودیت هایی قانونی است که صرفاً برای شناسایی و مراعات حقوق و آزادی های دیگران و برای رعایت مقتضیات عادلانه اخلاقی و نظم عمومی و رفاه همگانی در جامعه ای دموکراتیک وضع شده اند.

ج: این حقوق و آزادی ها در هیچ موردی نباید بر خلاف هدف ها و اصول ملل متحد اعمال شوند.

ماده ۳۰

هیچ يك از مقررات اعلامیه حاضر نباید چنان تفسیر شود که برای هیچ دولت، جمعیت یا فردی متضمن حقی باشد که به موجب آن برای از بین بردن حقوق و آزادی های مندرج در این اعلامیه فعالیتی انجام دهد یا به عملی دست بزند.

تذکر:

هرگاه خوانندگان محترم متمایل باشند که نبشته ها و مطالب دیگری از این نویسنده را مطالعه کنند، می توانند با اجرای "کلیک" بر عکس نویسنده در صفحه مقالات، به فهرست "آرشیف" شان رهنمائی شوند!

اعلامیه جهانی حقوق بشر

[zaher_aziz_elaamiyaye_jahaani_hoqooq_bashar.pdf](#)